

วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ทางการศึกษา

ความคิดเห็นของผู้ปกครองในโรงเรียนราชินีเกี่ยวกับสุขภาวะทางอารมณ์และสังคมของเด็กวัยอนุบาล
PARENTS' OPINIONS TOWARDS THE EMOTIONAL AND SOCIAL WELL- BEING OF
PRESCHOOLERS IN RAJINI SCHOOL

นางสาวอรุณสุดา กลิ่นอยู่ *

Worasuda Klinyu

ผศ.ดร.ศศิลักษณ์ ขยันกิจ **

Assist. Prof. sasilak Khayankij, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับสุขภาวะทางอารมณ์และสังคมของเด็กอนุบาล 3 ด้าน ได้แก่ การควบคุมอารมณ์ของตนเอง การสร้างคุณค่าในตนเองและ การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนราชินี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2560 จำนวน 131 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสุขภาวะทางอารมณ์และสังคมของเด็กวัยอนุบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.25$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสร้างคุณค่าในตนเอง มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{x}= 4.3$) รองลงมา คือ ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ($\bar{x}=4.27$) และด้านการควบคุมอารมณ์ของตนเอง ($\bar{x}= 4.18$) ตามลำดับผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นว่าเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 3 สามารถบอกอารมณ์และแสดงอารมณ์ทางใบหน้า ทำทาง ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ มีกิริยามารยาทที่ดี อย่างไรก็ตาม มีด้านที่ควรส่งเสริม ได้แก่ การจัดการกับความเครียด และการแก้ปัญหาด้วยตนเอง

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: nunshizuka@hotmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: sasilak.k@chula.ac.th

ISSN1905-4491

Abstract

The purpose of this research was to study the opinions of parents towards the emotional and social well-being of preschoolers in Rajini school in 3 aspects: emotional control, building values, and interaction. The sample comprised 131 parents of preschoolers at preschool level 3 of Rajini school under the Office of the Private Education Commission in the second semester of academic year 2017. The research tools comprised a questionnaire and interview form. The data were analyzed using percentage, means, and standard deviation. The research results found that parents' opinions towards the emotional and social well-being of preschoolers were at a high level ($\bar{x} = 4.25$). Considering each aspect, building values had the highest mean score ($\bar{x} = 4.3$) followed by interaction ($\bar{x} = 4.27$) and emotional control ($\bar{x} = 4.18$), respectively. In addition, parents commented that preschoolers performed quite well in identifying and expressing emotions and having good manners. In addition, parents thought that stress management and problem solving skills should be promoted for their children.

คำสำคัญ: ความคิดเห็นของผู้ปกครอง/สุขภาวะทางอารมณ์และสังคม/เด็กอนุบาล

KEYWORDS: PARENTS/ EMOTIONAL AND SOCIAL WELL- BEING/ PRESCHOOLERS

บทนำ

พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 มาตรา 3 ได้ให้นิยามว่า สุขภาพ หมายถึง ภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย ทางจิตทางปัญญาและทางสังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล (สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ, 2550) ในการพัฒนาประเทศต้องอาศัยเครื่องมือที่จะเสริมสร้างให้ประเทศไทยมีระบบสุขภาพที่เข้มแข็งและเป็นนโยบายในการกำหนดทิศทางการพัฒนาระบบสุขภาพของบุคคล ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 8 จะให้ความสำคัญเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตและสุขภาวะ ในปัจจุบันแผนพัฒนาประเทศตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564) มีหลักการสำคัญคือ ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย ให้ความสำคัญกับการเร่งรัดพัฒนาระบบการดูแลเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่สมวัย เติบโตอย่างมีคุณภาพทุกช่วงวัย และมีความฉลาดทางสติปัญญาและอารมณ์

ประเวศ วะสี (2551) กล่าวว่า สุขภาพ หมายถึง สุขภาวะที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย ทางจิต ทางสังคม และทางจิตวิญญาณ สุขภาวะในมิติทั้ง 4 มีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กัน ซึ่งสุขภาวะในวัยเด็กเชื่อมโยงกับพัฒนาการด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กจะมีผลต่อความสามารถในการปรับตัว การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่นเมื่อเด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ขึ้นได้แก่ การสร้างมิตรภาพ ความผูกพันใกล้ชิด ดังที่ Crawford & Caltabiano (2011) กล่าวว่า องค์ประกอบของการมีสุขภาวะทางอารมณ์ที่ดีนั้นมี 5 องค์ประกอบ คือ การมองโลกในแง่ดี การยอมรับในข้อด้อย การมีสัมพันธ์ภาพที่ดี การเห็นความสำคัญและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงแสดงให้เห็นว่าการมีสุขภาวะทางอารมณ์ ที่ดีนั้นเกี่ยวข้องกับความสามารถของบุคคลในการทำความเข้าใจและการควบคุมอารมณ์ของตนเองด้วยวิธีการปรับตัว การเรียนรู้จากประสบการณ์ต่าง ๆ รอบตัว ดังที่ Bell and Wolfe (cited in Brownel & Kopp, 2010) กล่าวว่า อารมณ์และความรู้ความเข้าใจเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกันอย่างลึกซึ้ง ซึ่งสอดคล้องกับ Barrett (2006) ที่กล่าวว่า การแสดงอารมณ์และทำงานร่วมกันกับผู้อื่นมีความสำคัญกับชีวิตของเด็กแต่ละคนเพราะ

ทำให้เด็กได้เข้าใจในความรู้สึก การมีส่วนร่วมและ การตัดสินใจในการทำกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย

สุขภาวะทางอารมณ์และสังคมจึงเป็นพื้นฐานของคุณภาพชีวิตในพัฒนาการของเด็ก ทางด้านสังคมและอารมณ์มีความสำคัญต่อความพร้อมของการเรียนรู้และมีความสำคัญเทียบเท่ากับพัฒนาการหรือ ทักษะทางภาษา ตรรกะ การคิดคำนวณ หากเด็กมีความพร้อมในพัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคม เด็กจะสามารถจัดการอารมณ์ สร้างความสัมพันธ์ที่มั่นคงและมีความกระตือรือร้นในการสำรวจสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ซึ่งแตกต่างจากเด็กที่มีพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมไม่ดีมักจะแสดงความเกรี้ยวกราด ขว้างปาสิ่งของไม่เชื่อฟัง ก้าวร้าวแยกตัวออกจากกลุ่ม มีความกังวลหรือมีภาวะซึมเศร้าซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้เป็นการจำกัด การเรียนรู้เพราะเด็ก กลุ่มนี้จะไม่เป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน ดังนั้นจึงมีผลงานวิจัยพบว่า ร้อยละ 10 – 30 ของเด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์ และพฤติกรรมจะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในเรื่องการเรียนรู้และความเข้าใจ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาตลอดชีวิต (Traci, 2014)

เด็กอนุบาลจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมโดยพัฒนาอย่างรอบด้าน และสมดุล ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา เพื่อให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และพัฒนา ได้อย่างเต็มศักยภาพ มีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง เคลื่อนไหวได้อย่างคล่องแคล่ว มีจิตใจ ที่แจ่มใส เบิกบาน

สามารถควบคุมอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม รู้จักและเข้าใจตนเอง เอาใจเขามาใส่ใจเรา ชื่นชมสิ่งรอบตัว ช่วยเหลือ ตนเองได้ อยู่ร่วมและทำงานกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ มีทักษะชีวิต มี จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ สมดังจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษาที่ต้องการให้เด็กเป็น “คนดี คน เก่ง และมีความสุข” แต่ในปัจจุบันเด็กอนุบาลถูกกระตุ้นจากทางบ้านและโรงเรียนมากเกินไปโดยถูกเร่งให้อ่านออก เขียนได้ บวกลบเลข ให้ท่องจำและทำสิ่งต่าง ๆ เกินวัย ด้วยความคาดหวังให้เด็กเป็นคนเก่ง ทำให้เด็กขาดโอกาสที่จะ พัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตในสังคม (สมาคมอนุบาลศึกษาแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์, 2560) ซึ่ง สอดคล้อง Peter (2015) กล่าวว่า การเร่งเรียนในระดับอนุบาลกับการเรียนโดยผ่านการเล่น ไม่ได้ให้ข้อได้เปรียบทาง วิชาการในระยะยาวแต่กลับจะส่งผลในระยะยาวโดยเฉพาะในด้านพัฒนาการทางสังคมและอารมณ์

ครอบครัว พ่อแม่ เป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดและเป็นสถาบันอันดับแรกที่จะ สร้างให้เด็กเป็นบุคคลที่สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข เนื่องจากเป็นสิ่งแวดล้อมที่เด็กได้รู้จักใกล้ชิดมากที่สุดและนานที่สุด ดังนั้น เด็กจะเจริญเติบโตและมีพัฒนาการที่ดึ้นขึ้นขึ้นอยู่กับปฏิบัติของพ่อแม่เป็นสำคัญ การมี บุคลิกภาพที่ดีสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี ให้เล่นและทำกิจกรรมที่ก่อให้เกิดทักษะ มีการพักผ่อนที่เพียงพอ และป้องกันให้พันอันตรายจะทำให้เด็กเข้าสังคมและมีพัฒนาการทางอารมณ์ที่ดี (สุชา จันทน์เอม, 2543) ซึ่งแต่ละ ครอบครัวจะมีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันออกไป ตามแนวคิดของ Baumrind (อ้างถึงใน พัทธธาดา ต้นตือชู เวช, 2560) ได้แบ่งประเภทของการอบรมเลี้ยงดูไว้ 4 ประเภท ได้แก่ พ่อแม่ที่อบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ พ่อแม่ที่ อบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม พ่อแม่ที่อบรมเลี้ยงดูแบบตามใจและพ่อแม่ที่อบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง โดยการเลี้ยงดูในแต่ละ รูปแบบจะหลอมหลอมให้เด็กมีคุณลักษณะพื้นฐานทางอารมณ์บางประการติดตัวมาตั้งแต่แรกเกิดและสามารถ ปรับเปลี่ยนได้หากได้รับการเลี้ยงดูที่เหมาะสม ในปัจจุบันพ่อแม่มีความคาดหวังและต้องการให้เด็กมีความสามารถ มี ความเป็นเลิศทางวิชาการพ่อแม่ บางคนเริ่มส่งให้ลูกเข้าเตรียมอนุบาลตั้งแต่อายุ 1 ขวบหรือเกิดจากปัจจัยที่พ่อแม่ ต้องทำงานนอกบ้านจึงต้องให้ลูกเข้าเรียนเร็วซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเด็กวัย 3-9 ปี ประเทศอเมริกา เปรียบเทียบระหว่างปี 1997-2000 (พ.ศ.2540-2543) พบว่าในปี 2000 เด็กจะเข้าเรียนอนุบาลเร็วขึ้น ต้องอ่าน

หนังสือ ทำการบ้านเพิ่มขึ้น พ่อแม่มีบทบาทที่จะต้องช่วยสอน ช่วยทำการบ้านมากขึ้นทำให้เด็กมีเวลาเล่นและมีความเป็นเด็กในวัยของตนเองน้อยลง ส่งผลให้มีเด็กเป็นโรคสมาธิสั้นเพิ่มขึ้น (สังคม จงพิพัฒน์วณิชย์, 2558)

โรงเรียนราชินีพระราชทานกำเนิดจากสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยมีพระราชดำริ “ให้มีความรู้ทางการช่างฝีมือ ขนาดสามารถประกอบอาชีพได้ให้อ่านออกได้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และสามารถเขียนให้ผู้อื่นเข้าใจได้ มีการอบรมศีลธรรม จรรยาและมารยาท” โรงเรียนราชินีมีการจัดการเรียนการสอนในระดับอนุบาลโดยใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 ที่มุ่งพัฒนาให้เด็กมีพัฒนาการที่สมบูรณ์ทั้ง 4 ด้าน มีความสุขและสนุกสนานกับการเรียนรู้ผ่านการจัดประสบการณ์บูรณาการอย่างหลากหลายที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง สามารถนำไปประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันและอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ สภาพในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนผ่านมา พบว่า ปัจจุบันโรงเรียนได้เพิ่มเวลาให้กับการฝึกอ่านและหัดเขียน ฝึกสะกดคำ บวกลบเลข ทำแบบฝึกหัดและการบ้านแก่เด็กทุกวัน อีกทั้งยังมีการเรียนกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ให้เด็กได้เรียนเพิ่มเติม เช่น คอมพิวเตอร์ สนทนาภาษาอังกฤษ ศิลปะ บัลเลต์ นาฏศิลป์ นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่พาเด็กไปเรียนเสริมพิเศษที่เน้นเนื้อหาวิชาการ เช่น คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย ภาษาจีน เป็นต้น และเรียนเสริมพิเศษด้านความสามารถพิเศษ เช่น ดนตรี ยิมนาสติก วายน้ำ ในช่วงเวลาหลังเลิกเรียนและวันหยุด ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับสุขภาวะทางอารมณ์และสังคมของเด็กอนุบาล เนื่องจากเด็กอนุบาลได้รับการส่งเสริมพัฒนาการที่ไม่สอดคล้องกับธรรมชาติของวัย เพื่อให้ได้ข้อมูลซึ่งเป็นแนวทางสำหรับผู้ปกครองในการส่งเสริมสุขภาวะทางอารมณ์และสังคมของเด็กอนุบาลอย่างเหมาะสมและเด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับสุขภาวะทางอารมณ์และสังคมของเด็กอนุบาล ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการควบคุมอารมณ์ตนเอง ด้านการสร้างคุณค่าในตนเองและด้านการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสุขภาวะทางอารมณ์และสังคมของเด็กอนุบาลจากเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตาราง 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประเด็นที่ศึกษา	ประเด็นหลัก	ประเด็นรอง
ความคิดเห็นของผู้ปกครอง เกี่ยวกับสุขภาวะทางอารมณ์ และสังคมของเด็กวัยอนุบาล	1) การควบคุมอารมณ์ของตนเอง	1.1) การรับรู้และเข้าใจอารมณ์
		1.2) การควบคุมและแสดงออกทางอารมณ์
		1.3) การจัดการกับความเครียด
	2) การสร้างคุณค่าในตนเอง	2.1) การรับรู้สมรรถนะของตนเอง
		2.2) การเข้าใจและเห็นคุณค่า
	3) การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม	3.1) การอยู่ร่วมกับผู้อื่น
		3.2) การให้ความร่วมมือ
		3.3) การเคารพผู้อื่น

2. การกำหนดประชากรและตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนราชินี ปีการศึกษา 2560 จำนวน 197 คน

2.2 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนราชินี ภาคการศึกษา ปลาย ปีการศึกษา 2560 ผู้วิจัยกำหนดขนาด ตัวอย่างโดยการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (อ้างถึงใน วรณี แก้มเกตุ, 2555) ในการประมาณค่าสัดส่วนประชากรที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ยอมให้มีความคลาดเคลื่อนได้ 5% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 131 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายด้วยวิธีการจับสลาก ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มประชากรจำแนกตามรายห้อง

2.3 ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม เป็นผู้ปกครองเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 3 จำนวน 10 คน ผู้วิจัยใช้การเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ ผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสุขภาวะทางอารมณ์และสังคมของเด็กวัยอนุบาลและมีคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุด 5 อันดับและต่ำสุด 5 ลำดับ

3. การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 กำหนดลักษณะและโครงสร้างของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 2 ชุด รายละเอียดเป็นดังนี้

3.1.1 แบบสอบถามผู้ปกครอง เรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับสุขภาวะทางอารมณ์และสังคมของเด็กวัยอนุบาล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ระดับชั้น	ประชากร (คน)	ตัวอย่าง (คน)
ชั้นอนุบาลปีที่ 3/1	34	23
ชั้นอนุบาลปีที่ 3/2	33	22
ชั้นอนุบาลปีที่ 3/3	33	22
ชั้นอนุบาลปีที่ 3/4	33	22
ชั้นอนุบาลปีที่ 3/5	32	21
ชั้นอนุบาลปีที่ 3/6	32	21
รวม	197	131

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ความสัมพันธ์กับเด็ก จำนวนบุตรในครอบครัว สถานภาพ วุฒิการศึกษา อาชีพ เวลาว่างในการทำกิจกรรมกับบุตร และกิจกรรมที่ทำในวันหยุด มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสุขภาวะทางอารมณ์และสังคมของเด็กวัยอนุบาล มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales) ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ การควบคุมอารมณ์ของตนเอง การสร้างคุณค่าในตนเอง และการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ด้านละ 12 ข้อ รวมข้อคำถามทั้งสิ้นจำนวน 36 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีลักษณะเป็นแบบคำถามปลายเปิด

3.1.2 แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง มีลักษณะเป็นแนวคำถามกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับสุขภาวะทางอารมณ์และสังคมของเด็กวัยอนุบาล จำนวน 12 ข้อ

3.2 ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความครอบคลุมตามเนื้อหาแล้วปรับปรุงเครื่องมือตามคำชี้แนะของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อจัดทำเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยส่งทำหนังสือขอความร่วมมือจากสาขาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียน

4.2 ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนในการมอบหมายให้ครูประจำชั้น แจกแบบสอบถามแก่ผู้ปกครอง จำนวน 131 ฉบับ โดยนัดหมายวันในการขอรับคืนแบบสอบถามจากครูประจำชั้นด้วยตนเอง

4.3 ผู้วิจัยดำเนินการรับแบบสอบถามคืนจากครูประจำชั้น พร้อมนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล โดยแบบสอบถามที่ได้รับคืนกลับคืนได้ทั้งหมด 131 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4.4 ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ปกครอง จำนวน 10 คน โดยนัดหมายวันและเวลาล่วงหน้า ในการสัมภาษณ์และดำเนินการสัมภาษณ์แบบรายบุคคลโดยใช้เวลาสัมภาษณ์ 20 นาทีต่อการสัมภาษณ์ 1 คน

เวลา 11.00 –11.20 น.

5. การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

5.1 แบบสอบถามผู้ปกครอง ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

5.1.2 ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับสุขภาวะทางอารมณ์และสังคมของเด็กวัยอนุบาล วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาแปลความหมายค่าเฉลี่ยแต่ละด้านตามระดับความคิดเห็นตามเกณฑ์ที่กำหนด (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5.1.3 ความคิดเห็นเพิ่มเติม วิเคราะห์โดยการจัดกลุ่มข้อความ แจกแจงความถี่และสรุปเป็นความเรียง

5.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปเรียบเรียงแล้วนำเสนอข้อมูลด้วยการบรรยาย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับสุขภาวะทางอารมณ์และสังคมของเด็กวัยอนุบาล โรงเรียนราชินี สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงและเป็นมารดา คิดเป็นร้อยละ 82.40 มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี และ 41 – 50 ปี เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 48.10 มีจำนวนบุตร 2 คน คิดเป็นร้อยละ 52.70 สถานภาพครอบครัว คือ อยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 93.9 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 61.10 ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 34.40 ใช้เวลาว่างในวันหยุดทำกิจกรรมกับบุตรมากกว่า 5 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 74.0 และกิจกรรมที่เด็กทำในวันหยุดเสาร์ อาทิตย์ คือ อยู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 42.0 ส่งเสริมด้านวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 37.4 และส่งเสริมด้านสุนทรียะ คิดเป็นร้อยละ 64.90 ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับสุขภาวะทางอารมณ์และสังคมของเด็กวัยอนุบาล โรงเรียนราชินี ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อสุขภาวะทางอารมณ์และสังคมของเด็กอนุบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.25$) จำแนกรายด้านได้ดังนี้

2.1 การควบคุมอารมณ์ของตนเอง ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.18$) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยเป็นดังนี้

1) การรับรู้และเข้าใจอารมณ์ ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51$) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย รายการที่ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดมี 2 รายการ คือ เด็กบอกอารมณ์ดีใจ เสียใจ โกรธ หรือกลัว ได้สอดคล้องกับสถานการณ์ ($\bar{x} = 4.72$) และเด็กบอกเหตุผลหรืออธิบายเหตุผลของอารมณ์ที่แสดงออกได้ ($\bar{x} = 4.58$) รายการที่ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดมี 2 รายการ คือ เด็กบอกได้ว่าคนอื่นรู้สึกอย่างไร ($\bar{x} = 4.46$) และเด็กแสดงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ($\bar{x} = 4.28$)

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า เด็กบอกอารมณ์และแสดงอารมณ์ทางใบหน้า ท่าทาง ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ (10 คน) เด็กมีความอ่อนไหวทางอารมณ์ง่ายและรู้สึกเห็นใจผู้อื่นเมื่อผู้อื่นเกิดความไม่สบายใจ (3 คน)

2) การควบคุมและการแสดงออกทางอารมณ์ ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.06$) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย รายการที่ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดมี 4 รายการ คือ เด็กจัดการและบอกอารมณ์ของตนเองได้ในสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด ($\bar{x} = 4.24$) เด็กยอมรับผลของการกระทำทั้งทางบวกและทางลบ ($\bar{x} = 4.16$) เด็กรอคอยในสิ่งที่ต้องการได้ ($\bar{x} = 4.01$) และเด็กปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เมื่ออยู่ในบริบทที่เปลี่ยนไปหรือเมื่อเปลี่ยนกิจกรรม ($\bar{x} = 3.85$)

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า เด็กรู้จักการรอคอยในสิ่งที่ต้องการได้ (6 คน) เด็กสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเมื่อต้องเปลี่ยนกิจกรรมได้ (4 คน) เด็กมีความกังวลใจเมื่อได้ทำในสิ่งที่ไม่คุ้นเคย (3 คน) เด็กมีความเข้าใจและยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง (4 คน)

3) การรับมือกับความเครียด ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.96$) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย รายการที่ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดมี 4 รายการ คือ เด็กอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ แม้จะมีความกังวลใจหรือไม่สบายใจ ($\bar{x} = 3.98$) เด็กสะกดกลิ่นอารมณ์ของตนเองได้ ($\bar{x} = 3.81$) เด็กสร้างความสบายใจให้กับตนเองเมื่อรู้สึกไม่สบายใจ ($\bar{x} = 3.72$) และเด็กอธิบายหรือเล่าเหตุการณ์ที่ทำให้ตนเองเครียดได้ ($\bar{x} = 4.35$)

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า เด็กจะแสดงพฤติกรรมด้วยการร้องไห้ โวยวาย กระตืบเท้า เมื่อไม่ได้ในสิ่งที่ตนเองต้องการ (3 คน)

2.2 การสร้างคุณค่าในตนเอง ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.30$) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยเป็นดังนี้

1) การรับรู้สมรรถนะของตนเอง ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.41$) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย รายการที่ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดมี 6 รายการ คือ เด็กบอกได้ว่าตนเองชอบสิ่งใด ($\bar{x} = 4.86$) เด็กแสดงสีหน้า ท่าทางที่แสดงถึงความภาคภูมิใจ เมื่อได้รับคำชมเชย ($\bar{x} = 4.82$) เด็กรับรู้ถึงความสำเร็จของตนเอง ($\bar{x} = 4.67$) เด็กมีความสนใจและกระตือรือร้นในกิจกรรมที่ตนเองเลือกจนสำเร็จ ($\bar{x} = 4.44$) เด็กมั่นใจในตนเอง กล้าพูด กล้าแสดงออก อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ ($\bar{x} = 3.90$) และเด็กกล้าเข้าร่วมกิจกรรมใหม่ที่ไม่คุ้นเคยหรือทำในสิ่งที่ตนเองไม่ถนัด ($\bar{x} = 3.78$)

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า เด็กมีความกระตือรือร้นและมีความตั้งใจทำกับกิจกรรมที่ตนเองชอบและสนใจ (8 คน) เด็กมีความภาคภูมิใจเมื่อได้รับคำชมจากการทำกิจกรรมหรือสิ่งต่าง ๆ สำเร็จได้

ด้วยตนเอง (10 คน) เด็กขาดความมั่นใจในตนเอง เมื่อต้องตัดสินใจหรือแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ กับบุคคลที่ไม่คุ้นเคย (5 คน)

2) การเข้าใจและเห็นคุณค่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.19$) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย รายการที่ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 6 รายการ คือ เด็กแสดงความรัก เมตตาต่อสัตว์ และเด็กกล่าวขอบคุณ ชอบใจ เมื่อผู้ใหญ่หรือเพื่อนให้ความช่วยเหลือ ($\bar{x} = 4.37$) เด็กกล่าวชื่นชมสิ่งที่เพื่อนทำสำเร็จ ($\bar{x} = 4.18$) เด็กแสดงความรักต่อสิ่งของ ($\bar{x} = 4.15$) เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อน ($\bar{x} = 4.07$) และเด็กแสดงความยอมรับในความแตกต่างของบุคคล ($\bar{x} = 4.06$)

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า เด็กชอบแสดงความรักต่อพ่อแม่หรือผู้ใหญ่ที่คุ้นเคยด้วยการกอด หอม (10 คน) เด็กมีกิริยามารยาทที่ดี รู้จักกล่าวขอบคุณ ชอบใจเมื่อผู้ใหญ่และเพื่อนให้ความช่วยเหลือและกล่าวขอโทษเมื่อตนเองทำผิด (10 คน)

2.3 การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ($\bar{x} = 4.27$) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยเป็นดังนี้

1) การอยู่ร่วมกับผู้อื่น ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.38$) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย รายการที่ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ 4 รายการ คือ เด็กแสดงความรัก ความผูกพันกับผู้ใหญ่ที่คุ้นเคย ($\bar{x} = 4.60$) เด็กแสดงความสามารถในการรักษาความสัมพันธ์ที่ดี ($\bar{x} = 4.51$) เด็กมีน้ำใจช่วยเหลือและแบ่งปันผู้อื่นได้ ($\bar{x} = 4.30$) และเด็กสำรวมกิริยาต่อผู้ใหญ่ ($\bar{x} = 4.15$)

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า เด็กสามารถปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับกาลเทศะรู้จักแสดงความเคารพผู้ใหญ่ที่คุ้นเคย (10 คน)

2) การให้ความร่วมมือ ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.30$) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย รายการที่ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 4 รายการ คือ เด็กตอบสนองเมื่อผู้ใหญ่หรือเพื่อนริเริ่มความสัมพันธ์ ($\bar{x} = 4.46$) เด็กริเริ่มและมีปฏิสัมพันธ์ทางบวกกับผู้ใหญ่ ($\bar{x} = 4.43$) เด็กเล่นหรือทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นโดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน ($\bar{x} = 4.34$) และเด็กแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยวิธีการทางบวกได้ ($\bar{x} = 3.98$)

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า เด็กสามารถเล่นหรือทำกิจกรรมกับเพื่อนในวัยเดียวกันและเพื่อนต่างวัยได้ (10 คน) เด็กมีความพยายามในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง (3 คน) เด็กไม่รู้จักแก้ปัญหาต่าง ๆ ต้องรอการช่วยเหลือ (5 คน)

3) การเคารพผู้อื่น ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$) เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย รายการที่ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 4 รายการ คือ เด็กปกป้องในสิทธิของตนเองและผู้อื่น ($\bar{x} = 4.26$) เด็กรู้จักใช้คำพูดและการกระทำที่สุภาพต่อผู้ใหญ่และเพื่อน พุดจาสุภาพให้เกียรติผู้อื่น ($\bar{x} = 4.11$) เด็กขออนุญาตก่อนหยิบสิ่งของผู้อื่นมาใช้ ($\bar{x} = 4.10$) และเด็กให้ความเคารพต่อสิ่งของต่าง ๆ รอบตัว ($\bar{x} = 4.08$)

ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า เด็กมีมารยาท รู้จักใช้คำสุภาพและพุดจามีคำลงท้าย (10 คน) เด็กไม่หยิบสิ่งของของผู้อื่นและรู้จักขออนุญาตก่อนหยิบของผู้อื่น (10 คน)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับสุขภาวะทางอารมณ์และสังคมของเด็กอนุบาล โรงเรียนราชินี พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อสุขภาวะทางอารมณ์และสังคมของเด็กทั้ง 3 ด้าน ในระดับมาก ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นเห็นว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับพัฒนาการทางด้านอารมณ์และสังคม รวมถึงการอบรมเลี้ยงดูในช่วงวัยเด็กให้เหมาะสมตามวัย เนื่องจากพื้นฐานทางครอบครัวของผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นผู้มีความรู้ มีการประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวและพนักงานบริษัทเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้มีเวลาในการอบรมเลี้ยงดู และเห็นความสำคัญต่อการวางรากฐานของพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์และสังคม ตลอดจนบุคลิกภาพที่ดี สนองตอบความต้องการพื้นฐานอย่างเพียงพอและเหมาะสม เพื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่อย่างมีคุณภาพ ดังที่ ทิศนา ขัมมณี (2535) กล่าวว่า ความรักของพ่อแม่เป็นพลังสำคัญ ในการเจริญเติบโตของเด็ก ความรักที่ประกอบด้วยเหตุผลและความมุ่งมั่นที่จะปลูกฝังสิ่งที่ดีงามให้แก่เด็ก เป็นบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ อย่างแท้จริง ความสัมพันธ์ที่อบอุ่น กลมเกลียวในครอบครัว เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาความคิด ความรู้สึก เป็นพื้นฐานของชีวิตที่สมบูรณ์มั่นคงซึ่งสอดคล้องกับ Maslow (1908-1970) (อ้างถึงในพัชราภา ตันติชูเวช, 2560) กล่าวว่า การให้ความรัก ความอบอุ่นกับลูกเป็นบทบาทที่สำคัญที่สุดของพ่อแม่ ทั้งนี้บทบาทการให้ความรัก การดูแล การปกป้องคุ้มครองกับลูกเป็นหนึ่งในลำดับขั้นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ตามแนวคิดทฤษฎีลำดับความต้องการ (Hierarchy of Needs Theory) ที่กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนมีลำดับขั้นความต้องการพื้นฐาน โดยเรียงลำดับจากความต้องการพื้นฐานทางกาย ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ ความต้องการที่ได้รับการยกย่องนับถือและความเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ผู้วิจัยมีประเด็นที่สำคัญมาอภิปราย ดังนี้

1. การควบคุมอารมณ์ของตนเอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า สุขภาวะทางอารมณ์และสังคมของเด็กอนุบาลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อย พบว่า ประเด็นรองที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสุด คือ การรับรู้และเข้าใจอารมณ์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเด็กมีพัฒนาการทางอารมณ์ในเรื่องนี้สอดคล้องวัย ตามระดับขั้นพัฒนาการ กล่าวคือ เด็กสามารถบอกอารมณ์และแสดงอารมณ์ด้วย สีหน้าและเด็กมีความอ่อนไหวทางอารมณ์ง่ายและรู้สึกเห็นใจผู้อื่น เมื่อผู้อื่นเกิดความไม่สบายใจทำทางนั้นเป็นอารมณ์พื้นฐานที่มีพัฒนาการตามระดับของช่วงอายุซึ่งอารมณ์แต่ละชนิดของมนุษย์จะเกิดขึ้นในวัยต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยจากการสัมภาษณ์ พบว่า เด็กยังไม่สามารถรับมือกับความเครียดได้ดีเท่าที่ควร โดยเด็กแสดงออกด้วยการร้องไห้ โวยวาย กระทั่งทำ เมื่อไม่ได้ในสิ่งที่ตนเองต้องการ เป็นพฤติกรรมแสดงความไม่พอใจ เพื่อระบายความโกรธหรือความคับข้องใจ เป็นอารมณ์ที่ควบคุมได้ยากในเด็กเล็ก ซึ่งแสดงถึงพื้นฐานอารมณ์ที่มีปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงยาก อารมณ์หงุดหงิดง่าย มีความอดทนต่ำ (กุลยา ตันติผลลาชีวะ, 2560) เด็กควรได้รับการสอนเทคนิคการจัดการความเครียด เช่น การฝึกลมหายใจ การอ่านหนังสือนิทาน ฝึกทำโยคะหรือการออกกำลังกาย เป็นต้น (รัชชกาญจน์ ทองถาวร, 2551)

2. การสร้างคุณค่าในตนเอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ความคิดเห็นผู้ปกครองต่อสุขภาวะทางอารมณ์ และสังคม ด้านการสร้างคุณค่าในตนเอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ประเด็นรองที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสุด คือ การเข้าใจและเห็นคุณค่า และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อยจากการสัมภาษณ์ พบว่า ข้อมูลมีความสอดคล้องกัน กล่าวคือ ผู้ปกครองมีความคิดเห็นที่เด็กรู้จักแสดงความรักต่อพ่อแม่หรือผู้ใหญ่ที่คุ้นเคย มีกิจกรรมารยาทที่ดี ยอมรับในความแตกต่างของบุคคล ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าเป็นอัตลักษณ์ของโรงเรียนราชินี ซึ่งเน้นการอบรมบ่มนิสัย และขัดเกลาภิรียมารยาทไทยแก่เด็ก นอกจากนี้การที่ผู้ปกครองให้ความสนใจ ดูแลเอาใจใส่ และใช้เวลาแก่เด็ก ทำให้เด็กเติบโตมาในครอบครัวที่อบอุ่นซึ่งหล่อหลอมการเข้าใจและเห็นคุณค่าในตนเอง สอดคล้องกับ แพง ชินพงศ์ (2553) กล่าวว่า เด็กในช่วงอายุ 1 – 6 ปีแรกของชีวิตถือเป็นช่วงวัยที่สำคัญมากที่สุดในการวางรากฐานพฤติกรรมและบุคลิกภาพจึงถือว่าเป็นวัยที่เหมาะสมที่พ่อแม่จะสร้างความรัก ให้ความเวลา แสดงความรักด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อช่วยให้เด็กมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น

เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยจากการสัมภาษณ์ ผู้ปกครองมีความคิดเห็นที่เด็กขาดความมั่นใจในตนเอง เมื่อต้องการตัดสินใจหรือแสดงความคิดเห็นต่อบุคคลที่ไม่คุ้นเคย อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ มีฐานะครอบครัวดี มีบุตรจำนวนน้อย คือ 2 คน และมีอายุระหว่าง 31 – 50 ปี ซึ่งมีลูกค่อนข้างช้า ทำให้แนวโน้มดูแลบุตรอย่างใกล้ชิดและค่อนข้างควบคุมการกำหนดให้เด็กปฏิบัติตามคำสั่งตลอดเวลาไปสู่อารมณ์ขาดความมั่นใจ ความเชื่อมั่นและความกล้าแสดงออก (จำนวน ดอกไม้หอม, 2559)

3. การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อสุขภาวะทางอารมณ์และสังคม ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ประเด็นรองที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสุด คือ การอยู่ร่วมกับผู้อื่น และเมื่อพิจารณาประเด็นย่อยจากการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นที่เด็กสามารถปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับสถานการณ์และรู้จักกาลเทศะ รู้จักการแสดงความรักผู้ใหญ่ ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการที่เด็กมีกิจกรรมารยาทที่ดีนั้นมาจากการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองและการอบรมภิรียมารยาทในเรื่องของสมบัติผู้ดีและความเป็นกุลสตรี ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของโรงเรียนราชินี สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ถือว่าการปฏิบัติตนต่อญาติผู้ใหญ่เป็นประสบการณ์สำคัญสำหรับเด็กที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับพัฒนาการทางด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

เมื่อพิจารณาประเด็นจากการสัมภาษณ์ ผู้ปกครองมีความคิดเห็นที่เด็กที่ไม่พยายามแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง ต้องรอการช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ ในประเด็นนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นที่อาจเนื่องมาจากพื้นฐานของครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่ค่อนข้างประคบประหงม ระวังระมัดระวัง ไม่ใคร่เปิดโอกาสให้เด็กได้เผชิญกับปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหา โดยรวมไปถึงการช่วยเหลือตนเองตามวัย ประกอบกับเน้นให้เด็กได้เรียนรู้กิจกรรมเสริมหลักสูตรมากกว่าการเล่นอิสระ ดังที่ สุภาพร เทพยสุวรรณ (2560) กล่าวว่า เด็กที่ขาดทักษะการแก้ปัญหา มีสาเหตุมาจาก 4 ประการ คือ 1) พื้นฐานทางอารมณ์ 2) การขาดการเปิด

โอกาสและการเป็นต้นแบบ 3) ผู้ใหญ่ห้ามหรือคอยให้ความช่วยเหลือเด็ก และ 4) การขาดโอกาสในการเล่น เพราะในขณะที่เด็กได้เล่นจะได้ลองถูกลองผิดและแก้ปัญหา

ข้อเสนอแนะสำหรับ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 โรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรจัดการอบรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพทางอารมณ์และสังคมแก่เด็กอนุบาลที่เหมาะสมแก่ผู้ปกครอง

1.2 โรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่ส่งเสริมสุขภาพทางอารมณ์และสังคมแก่เด็กอนุบาลให้เหมาะสมสอดคล้องกับวัย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการทำวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนที่สังกัดหน่วยงานอื่น เช่น โรงเรียนอนุบาลในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร โรงเรียนอนุบาลในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นต้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

จำนน ดอกไม้หอม. (2559). *โลกของอนุบาล*. สืบค้นจาก <http://chaamnon.blogspot.com/2016/06/4.html>

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

พัชรภา ตันติชูเวช. (2560). *เจเนอเรชันแอลฟา: เจเนอเรชันใหม่ในสังคมไทยศตวรรษที่ 21*.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2547). *ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

แพง ชินพงศ์. (2553). *เสริมสร้างลูกให้ภูมิใจตนเอง*. สืบค้นจาก

<http://w3.manager.co.th/Family/ViewNews.aspx?NewsID=9520000087489&TabID=2&>

ประเวศ วะสี. (2551). *สุขภาพที่สมบูรณ์. หมอชาวบ้าน*, (สิงหาคม 2551), 352.

ทิตนา แคมมณี และ คณะ. (2535). *หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัย ตามวิถีชีวิตไทย*.

กรุงเทพมหานคร: โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัย ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัชชกาญจน์ ทองถาวร. (2551). *วัยอนุบาลก็เครียดเป็นนะ. บันทึกคุณแม่*, 15 (กุมภาพันธ์).

วรรณิ์ แกมเกตุ. (2555). *วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). *การพัฒนาปัญญาหลายด้าน เพื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. วารสารการศึกษา*

ปฐมวัย, 3(1), 31-37.

สังคม จงพิพัฒน์วณิชย์. (2558). *เอาวัยเด็กของหนูมา*. สืบค้นจาก

<https://www.doctor.or.th/article/detail/5300>

สมาคมอนุบาลศึกษาแห่งประเทศไทย. (2560). *วิกฤตปฐมวัยกระทบอนาคตของชาติ*. กรุงเทพมหานคร: พลัสเพรส.

สินดี จำเริญนุสิต. (2561). *การร้องอาละวาด ส่วนหนึ่งของพัฒนาการที่พ่อแม่ต้องเข้าใจ*. สืบค้นจาก <https://www.vejthani.com/th/2015/08/%E0%B8>

สุชา จันทน์เอม. (2543). *จิตวิทยาเด็ก* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

สุภาพร เทพยสุวรรณ. (2560). *17 วิธีสอนลูกให้เชื่อมั่นในตนเอง*. สืบค้นจาก <https://mgronline.com/qol/detail/>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). *ทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ. (2550). *พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550*. นนทบุรี: สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ.

ภาษาอังกฤษ

Barrett, L. F. (2006). Solving the emotion paradox: Categorization and the experience of emotion. *Personality and Social Psychology Review*, 10, 20-46.

Branden, N. (1981). *The psychology of self-esteem*. (15th ed). New York : Bantam Book.

Brownell, C., & Kopp, C. (2010). Social- emotional development in the toddler years: Transitions and transformations. New York: Guilford.

Crawford, S. A., & Caltabiano, N. J. (2011). Promoting emotional well-being through the use of humour. *The Journal of Positive Psychology*, 6(3), 237-252.
doi:<https://doi.org/10.1080/17439760.2011.577087>

Peter, G. (2015). *Early academic training produces long-term harm*. Retrieved from <https://www.psychologytoday.com/us/blog/freedom-learn/201505/early-academic-training-produces-long-term-harm>

Traci, S. (2014). *Promoting social and emotional wellbeing of young children*. Retrieved from <http://buildingbrightfutures.org/wp-content/uploads/2014/03/Project-LAUNCH-Policy-Brief-January-2014.pdf>